

## **William Jankowiak – Ve jménu otce: teologie, příbuzenství a charisma v americké polygynní komunitě**

- náboženské významy, stejně jako všechny kulturní významy různým způsobem odrážejí působení oficiální víry a ostatních strukturálních a psycho – kulturních faktorů
- protože každá kultura se musí přizpůsobit individuálním a kolektivním zájmům, náboženská dogmata jsou zřídka podporována tak jednotně a souvisle, jak by si náboženští vůdci přáli
- takovéto vzájemné působení mezi teologickými axiomy a sociálními realitami přispívá ve velkém měřítku k institucionalizování toho, co nazývá „velebení či uctívání otce“ ve fundamentalistické mormonské kosmologii
- jak uvidíme, tak uctívání otce je jedním z pilířů pomocí někoho fundamentalisté konstruují svůj příbuzenský systém a rodinu takovým způsobem, aby jednotlivci byli spojeni se svou církví a její kosmologií
  
- uctíváním otce je komplexem psycho-kulturní konfigurace, která je výsledkem tří nezávislých, ale zároveň provázaných prvků:
  - 1.) teologie, která obdařuje muže nadpřirozenou esencí, která přikazuje regenerovat náboženské společenství primárně, ne však výhradně, skrze hojnou reprodukci
  - 2.) úzce spolupracující teologická komunita, která propůjčuje velkou úctu mužům ve vedoucích pozicích jako členům církevního kněžského výboru a/či těm, kteří jsou nezávisle bohatí
  - 3.) polygynní systém, který je organizován kolem otce/manžela, který je zároveň ústředním bodem, přinejmenším na symbolické rovině a který sjednocuje často soutěžící rodinné jednotky s ženou ve středu
- data, kterou jsou zde prezentována byla sebrána mezi lety 1993 a 1999 ve fundamentalistické mormonské polygynní komunitě Angel Park (pseudonym) – malé městečko uprostřed hor na západě USA

### **Angel Park: sociální komunita**

- vzhledem k unikátnosti polygynního systému se často přehlíží společné rysy, které fund. Mormoni sdílí s mainstreamovou americkou kulturou, zejména hodnoty střední třídy: skromnost, kontrola osudu, víra v osobní odpovědnost
- přesto, že jisté aspekty kultury považují za nemorální, mnoho členů komunity je zaujatými diváky celostátních a mezistátních událostí (mnoho polygynních rodin např. vystoupilo v různých talkshow, kde se vyjadřovali a obhajovali svůj životní nábožensky založený životní styl)
- současní členi, nejsou jako Huterité, kteří se distancovali od mainstreamové americké kultury – život je třeba si užít a nevzdávají se některých požitků konzumní společnosti
- přesto, že nikdy zcela neodmítali mainstreamovou kulturu, často byli předmětem její nenávisti – za dobu existence komunity – téměř 70 let - opakovaně čelili jak sociální, tak politické persekuci
- od r. 1882 se jak federální tak státní úřady snažili omezovat práva Mormonů v Utahu – v důsledku toho se mnoho z nich, kteří praktikovali polygynii ukryli, uprchli do méně exponovaných oblastí v Utahu, Arizoně, Idaho a Mexiku
- od r. 1897 téměř 200 Mormonů bylo za praktikování polygynie posláno do vězení

- navzdory všem persekucím mnoho církevních vůdců, někteří z nich byli zakladatelé Angel Parku, věřilo, že pokud by se vzdali instituce polygynního manželství, vzdali by se jednoho ze základních článků víry, a proto tak odmítli učinit
- jejich rozhodnutí vedlo k více jak dvou generačnímu sporu mezi Angel Parkem a hlavním proudem mormonské církve, který v r. 1890 polygynii oficiálně zakázal
- polygynie tak tvoří primární prvek, který teologicky odděluje fundamentalisty od tradičního proudu
- jak spory se samotnou církví, tak vnější tlak naopak posílil věřící uvnitř komunity
- od 60. let dochází k postupnému zvyšování tolerance, i když neochotné
- americká mainstreamová kultura začala tolerovat „soužití na psí knížku“, alternativní výchovu dětí a ostatní sociální experimenty v rodinném životě, polygynní komunity se staly „veřejným tajemstvím“ a začaly být kulturně tolerovány
- Angel Park je jedna z 5 sektářských náb. komunit praktikujících polygynii na západě sev. Ameriky a sev. Mexika
- každá z komunit je řízena samostatně a mezi sebou mají pouze omezené ne-li žádné kontakty
- populace v Angel Parku je přibližně 6500, s téměř víc jak polovinou populace pod 12 let
- jedná se o komunitu, jejíž členové záměrně žijí, nebo se od nich očekává, že budou žít, v polygynii
- na rozdíl od mormonismu 19.stol, kdy pouze 10 až 20% praktikovalo polygynii, zde je to více jak 45% (158 rodin z 350)
- na první pohled jejich městečko působí zcela obyčejně, hlavní ulice je vydlážděná, vedlejší už ne – domy jsou však něco zcela jiného – lidé zde budují tzv. „velké domy“, kde celá polygynní domácnost žije pohromadě – setkáme se s malými 3 pokojovými obytnými vozy i s velkými domy v různých stádiích renovace
- vzhledem ke své geografické poloze není Angel Park ekonomicky soběstačný a mnoho členů, tak musí být zaměstnáno mimo komunitu (učitelé, sestřičky, řidiči nákladňáků...), i přesto, že v komunitě je téměř nulová nezaměstnanost, není nijak bohatá

### **Mormonská teologie, křesťanství a uctívání otce**

- několik prvků fundament. mormonské víry poskytuje základní složky pro jejich kulturní kosmologii a také přispívá k institucionalizování otcovské glorifikace v rámci této kosmologie
- základem jsou dva články jejich teologie:
- 1.) Bůh je polygamista, který miluje všechny své děti, ale zaměřuje se na muže, přesněji, je zde určitá spirituální podstata, která zajišťuje, že muži, kteří žili správně obdrží vyšší spirituální pozici v příštím životě
- 2.) muži obsazují vedoucí pozice jak v rodině, tak v církevním sboru a mají tu možnost stát se v příštím životě „božstvem“ nad všemi svými potomky; kněží se stanou bohy nad svými voliči – jejich království je vyšší než království ostatních mužů
- v rámci této kosmologické víry je mužovou povinností neustále rozšiřovat své království vstupem do instituce pluralitního manželství
- ženy jsou na druhou stranu oceňovány jako matky a manželky – komplementární role k mužům

- ženy získávají spásu skrze poslušnost, nejprve otci, pak muži, tím, že se stanou manželkami-sestrami v „nebeské“ (celestial) rodině
- manželství dává ženy a muže dohromady na věčnost v nebeském království – vzhledem k tomu, že tato pouta trvají až za hrob ve věčném životě, je v ženě zájmu podporovat mužovi zájmy – tedy měla by porodit co nejvíce dětí a zároveň posilovat manželovu autoritu, zejména před dětmi
- další náboženská zásada postuluje, že vztah mezi otcem a synem je základem pro přenos kulturní a spirituální podstaty
- z těchto teologických zásad je odvozeno i očekávané chování v polygynní rodině – muž je náboženským středem a autoritou v rodině
- jeho pozice je neustále posilována tím, že každou neděli vede náboženskou výchovu v domácnosti, vede i domácí modlitby, zařizuje sňatky svých dětí, rozděluje rodinný příjem a vypráví dětem a ženám své náboženské sny
- tato komunita žije v přesvědčení, že jsou Bohem vyvolení, zrození k tomu, aby žili plně v evangeliu, vytvořili to, co prorok Smith nazval božím ideálem: nebeské království na zemi
- členi Angel Parku si společně s ostatními fundamentalisty myslí, že hlavní proud mormonů pochybil, když se pod tlakem světské vlády vzdal instituce polygynního manželství jakožto pozemského ideálu
- polygynie je klíčem ke spasení – náboženští vůdci neustále podporují a nabádají komunitu k tomuto typu manželství – „pokud máš dvě ženy, ale v srdci jsi monogamní, obávám se, že všemohoucí tě nebude potřebovat“
- z mnohoženství se stal jakýsi kulturní fetiš, neboť muži, kteří mají 3 a více žen jsou považováni za spirituálně čistější než ostatní

### **Uctívání otce/ idealizace otce**

- sociální postavení v každém americkém městě se točí kolem bohatství, náboženského členství a etických postojů – to samozřejmě platí i v Angel Parku, který je řízen náboženskou elitou „přímo povoláných Bohem“
- k dosažení ideálu bylo třeba zajistit sociální a ekonomickou podporu členům
- myšlenkou bylo vytvořit podpůrné prostředí, které by jednotlivcům pomohlo přenést se přes běžné lidské potřeby a stát se více spolupracujícími a spirituálně zaměřenými lidmi, vhodnými pro vstup do nebeského království
- v tomto náboženském rámci hrají muži zásadní roli – nejen díky funkcím, které v rodině i komunitě zastávají, ale i díky speciální vlastnosti jejich pohlaví, která jim umožňují stát se vysokými knězi celé komunity
- historie jakékoliv skupiny je často utvářena příběhy, které si skupina sama vypráví – nic není tak mocné, jako historická svědectví, která si lidé říkají na společných shromážděních – v AP jsou tyto příběhy zaměřeny na významné muže, otce, kteří přispěli k rozvoji komunity
- všechny tyto hagiografie jsou ve svých prvcích nápadně podobné – představují nám zpravidla muže, který vytrval ve víře přes těžkosti, finanční ztráty, podílel se na aktivitách komunity – např. vybudováním tolik potřebné pily apod., bojoval za ideje celé komunity apod.
- tyto příběhy se vyprávějí zejména na veřejných bohoslužbách, rodinných setkáních, při rozhovorech s přáteli

- toto zjevné zidealizování otce není neobvyklé ve vzpomínkách jakýchkoli dospělých dětí, přesto v AP se stali částí náboženského rituálu
- uctívání otce je ještě zvyšováno např. tím, že každý maturant musí napsat o své rodinné historii či o historii nějakého významného člena komunity, který je svým způsobem považován za otce celé komunity, tedy otce všech
- tyto příklady neznamenají, že by matky byly považovány v AP za nedůležité, na veřejnosti se však zmiňují a používají idiomy adorace otce a zřídka se užívají termíny mateřské lásky

### **Soutěžení o otcovu reputaci**

- přestože se jak fundamentalistická mormonská teologie i církevní autority snaží nepodporovat upřednostňování některých rodin (např. hierarchické rozdělení podle relativního sociálního bohatství), neoficiálně tato praxe v AP kvete
- soutěž mezi rodinami dějí několika způsoby: „písňové duely“ mezi dětmi konkurenčních rodin, obecné škádlení vrstevníků a veřejná kritika či zesměšňování něčího chování
- mezi nejoblíbenější patří „písňové duely“ mezi dětmi (pouze mezi nimi a ne mezi dospělými jako v případě Eskymáků) – př.: jeden zanotuje „tvá rodina je moc jednoduchá, prostě moc jednoduchá“, druhý to okamžitě zopakuje a nahradí jméno své rodiny za jméno rodiny protivníka
- škádlení mezi dětmi obsahuje zesměšňování ve jménu otce – př. při basketu, když je chlapec nešikovný, je to prezentováno jako typická vlastnost všech Jacksonů; obdobně to funguje i v pozitivním slova smyslu – je stejně dobrý muzikant jako jeho otec
- v AP je tak jaksi v rovnováze uctívání a zesměšňování otce – což udržuje jisté postavení konkrétních otců v místní sociální hierarchii

### **Charismatický otec: představa polygynní rodiny**

- polygynní sociální organizace je částečně výsledkem teologických axiomů, kdy je otec považován za náboženského specialistu a hlavní autoritu v rodině a částečně vychází ze sociální dynamiky polygynního rodinného života, kdy muž – otec a manžel je ústředním bodem, kolem kterého se sdružují ženy a děti a vytváří rodinná identita
- v dětech je podporován obraz všemohoucího otce jako zdroje biologické a náboženské autority – udržení tohoto obrazu vyžaduje neustálou pozornost a ujišťování ze strany otců a jejich žen
- tato ústřední myšlenka napomáhá vyhnout se obecným sklonům k matrifokalitě (zejména ve středních vrstvách americké bílé společnosti jsou rodiny soustředěny kolem matky a založeny na silném poutu mezi matkou a dětmi)
- mormonská představa pravé lásky se značně podobá té z 19. stol. z viktoriánské Anglie – představa čisté duchovní lásky
- ve skutečnosti sexuální láska je ve fundament. mormonské společnosti značně zerotizována
- mormonští polygynisté trvají na tom, že sexuální potěšení je vhodnou touhou a je vedlejším produktem partnerské lásky, tedy manželské lásky
- mormonská kosmologie postuluje, že před narozením všichni žijí s bBohem jako duch
- v této předexistenci jsou si jednotliví muži a ženy zaslíbeni na věčnost (i pro tento život) – jednotlivci proto musejí usilovat, aby našli svou „pravou lásku“ a svým způsobem se znovu oženili

- pokud se tak nestane hrozí, že partner na této zemi se nebude shodovat s nebesky vyvoleným, z čehož mohou plynout některé problémy
- je mnoho způsobů, jak si najít partnera – nejběžnější je získat ženu od jejího otce – pokud všechny strany souhlasí, pár jde k kněžské radě a zažádá o souhlas a požehnání
- v 50. a 60. letech, kdy byla komunita ovládána úzkou kooperující skupinou, si otcové často měnili mezi sebou své dcery
- vzhledem k tomu, že tyto výměny byly zřídka okamžité – muselo se např. čekat dokud dcera nedosáhne dospělosti – bylo zde určité napětí, že slíbená dcera bude provdána za někoho jiného, či hůře, že sňatek odmítne, proto se tyto soukromé dohody vesměs ukončily v momentě, kdy byla výměna dokončena – jedna z věcí, proč se neuchytil systém manželských výměn byla též absence rodů
- základním kamenem rodinného života v AP je představa, že domov každého muže je jeho vlastní království a ostatní nemají právo do něj zasahovat (poučovat, jak jej vést, ...)
- dcery jsou předurčeny k tomu, aby vstoupily do království jiného muže a syni, aby si vytvořili své vlastní království – syni tak tvoří svým otcům jistou konkurenci
- vyskytuje se zde preferování sňatků dcery s prorokem komunity – většinou náboženský vůdce komunity, který komunikuje s Bohem
- vesměs v pokročilém věku – takové manželství s mladou ženou není konzumováno, muž raději čeká na další život, kdy znovu nabude sil a zplodí spirituální potomky
- motivací k těmto svazkům jsou zejména materiální výhody a na symbolické rovině muž získává větší prestiž tím, že jeho dcera je provdána za proroka
- nedá se říct, že by naplánovaná manželství nutně vedla k nešťastným svazkům – některá ano a některá ne – pokud partner není dostatečně emocionálně zainteresován prostě čeká, že s lety láska přijde
- vyskytují se i případy, kdy rodiče nesouhlasí s dceřinnou volbou (méně často se synovou), i případy, že svazek shledá nevhodným kněžskou radou
- mormonská teologie je částečně odvozena z transcendentalismu 19. století – kdy boží vůle se může projevit skrze činy či osobní introspekci a zjevení
- díky tomu mají upřímně zamilované páry celkem pevnou půdu pod nohama – rada se může mýlit
- jinou cestou je provdání se mimo komunitu a ve vhodnou chvíli se opět navrátit zpět

### **Rodinná politika: manželky a glorifikace otce**

- mormonská polygynní rodina je držena pohromadě ideou harmonické lásky
- jako v ostatních polygynních manželstvích i zde jsou sociální vztahy založeny na osobních citech stejně jako povinnostech – rodina je neustále v ohrožení – nepředvídatelné, zda se on/ona rozhodne upřednostnit uspokojení svých osobních potřeb před harmonií v rodině
- muži, jakožto symbolický střed rodiny, musejí jednat se svými ženami stejně – jak po citové, tak ekonomické stránce
- ženy jsou co se týče jakéhokoliv upřednostňování velmi citlivé a obezřetné – pokud se muži podaří vyhnout se vlastním zájmům či jak je prezentováno „obětovat“ je v zájmu náboženských principů, musejí to zvládnout i ženy a rodina pak žije v relativní harmonii

- nejkřehčí a nejnebezpečnější situace nastává samozřejmě v momentě, kdy do rodiny přichází nová manželka – jistá zkouška ženiny náboženské oddanosti a vůle žít ve společném manželství
- jako v ostatních polygynních společnostech i zde se ženy snaží mít se svým manželem co nejsilnější citový vztah, což je často v rozporu s názory církevních autorit, které zdůrazňují, že přirozenou mužskou rolí je být ve vztahu ke svým ženám emocionálně neutrální
- k boji o mužovu pozornost jsou často využívány děti – děti jsou ponoukány k milování a uctívání svého otce – což slouží jako důkaz nadřazenosti matek nad ostatními ženami
- tato taktika však může být i nevědomá, vzhledem k tomu, že ženy se snaží upoutat mužovu pozornost, děti, které chtějí potěšit jak otce tak matku jen následují příklad
- děti se pak identifikují s dvěma odlišnými příbuzenskými pozicemi – matčinou a opností otcovou linií – např. když se zeptáte na jejich pořadí, každý bez ohledu na věk a pohlaví nejprve zmíní jejich pozici vzhledem k matce, druhotně pak v rámci širší rodiny – př. muž zmiňuje, že byl prvním dítětem v rodině své matky a šestým dítětem v rozšířené rodině a otcův třináctý syn

### **Duchovní potvrzení: sny a vize**

- zkušenosti s vizemi a sny jsou nejživějším potvrzením osobní schopnosti komunikace se spirituálním světem – sdílením těchto vizí a snů s dětmi a ženami je otcova autorita nepochybně potvrzována
- právě pomocí snů a vizí hledají mormonští fundamentalisté porozumění boží vůli
- víra v ně je natolik silná, že často jsou dle snů a vizí činěna závazná rozhodnutí

### **Láska, rozporuplnost a nepřátelství**

- zbožňování otce je zmírněno skutečnými zážitky z dětství a dospívání
- ti, jimž otec zemřel v dětství svého otce naprosto zbožňují, uctívají
- nicméně dlouhotrvající soužití s otcem vyvolává vzpomínky, které jsou méně zastřeny idealizací na základě fantazie
- realita nutí mnoho synů a dcer přizpůsobit se kulturnímu ideálu navzdory osobním zkušenostem, které mohou být méně dokonalé
- v AP je běžným jevem, že děti touží po zkušenosti mít se svým zesnulým otcem bližší vztah - úmrtí otce před dospěním dětí je v AP běžným jevem, neboť si muži často berou mladší ženy – v těchto případech je otec značně zidealizován (byl důležitý, dělali spolu samé krásné věci, matky to potvrzují, ačkoliv to nemusela být pravda)
- vzhledem k tomu, že otcovo skutečné zaujetí pro rodinu se různí – od důvěrnosti po naprostý nezájem není překvapením, že v pozadí je určitá ambivalence vůči otci, který je oceňován jako sociální symbol – střed rodinné organizace a identity
- otec se stává klíčem ke spojení církve a jednotlivce v jeden kulturní systém
- veřejně je otec vždy ctěn a oslavován, v soukromí však vystupují i rozporuplné pocity vůči otci
- jisté smíření mezi realitou a kulturním ideálem se uskutečňuje zejména 3 způsoby: absolutní oddaností, obezřetnou úctou či odmítnutím
- obezřetná úcta je nejčastější pozicí a projevuje se zejména v jasném rozlišení mezi symbolickými schopnostmi otce a jeho vlastností jako muže

- odmítnutí uznání otce jako symbolu hodného úcty znamená jisté sebe-vyloučení z komunity, které je často doprovázeno reálným opuštěním komunity
- ambivalentní vztek vůči otci ve skutečnosti přispívá k institucionalizování uctívání otce v AP, zejména skrze přesměrováním viny, která doprovází odmítnutí

## **Závěr**

- transformace otce v uctívanou, mocnou a téměř zbožštělou postavu je hlavním prvkem, který odlišuje současné fundamentalistické mormony od hlavního mormonského proudu
- ve společných pravidelných setkáních ve jménu otce, rodiny a komunity oslavují jejich kulturní dědictví stejně jako obnovují jejich odevzdání se stvoření a udržují to, v co věří, že je ideální rodinná jednotka jejich nebeského otce – polygynní manželství

## **Christoph Brumann - Příbuzenství v utopických komunitách**

### **Oneida**

- charismatický vůdce John Humphrey Noyes (1811 – 86) – jeho slovy Oneida nejradikálnější sociální experiment v US historii
- ve státě New York
- vzdělán jako protestantský pastor, konvertoval k Perfekcionismu – našlo mnoho příznivců v náb. vzkříšení v Nové Anglii ve 40. letech 19. stol.
- dle Perfekcionismu druhý příchod Krista a příchod nového věku již nastal a pravý věřící měli na dosah žít život bez hříchu
- nadto Noyesův výstřední výklad Matouše 22,30 „...“ – ho vedl k tomu, že božská láska již nemusí být svázána pouty monogamního manželství
- pochopitelně toto přesvědčení, ačkoliv zprvu presentováno velmi obezřetně, vedlo ke ztrátě jeho úřadu a odchází do ústraní do Putney ve Vermontu spolu s několika příznivci
- zde se zamiloval do Mary Cragin – v r. 1846 se tedy rozhodl uvést své názory do praxe a přesvědčil manžela Mary a svou ženu, aby začali žít ve společném manželství
- postupně se k nim přidávali další příznivci a zrodilo se tzv. „komplexní manželství“, jak jej nazval Noyes
- tato aliance nebyla prokletá (zatracená) nezávaznou láskou, neboť muži praktikovali „mužskou zdrženlivost“ (coitus reservatus) – tím šetřili semeno (Noyes jej přirovnával k životní síle) a chránili ženy od nechtěného těhotenství
- pravděpodobně to též přispívalo k čistější sex. zkušenosti – naplnění duchem lásky – mohlo to též sloužit jako prostředek k uctívání Boha
- veškerá sexuální aktivita byla kontrolována celou skupinou a jakékoliv výlučné sblížení („speciální láska“) dvou lidí bylo trestáno jejich oddělením
- v r. 1848 se skupina přestěhovala do státu New York, kde se sloučili s další komunitou Perfekcionistů a usadili se v kraji Oneida
- po dvou letech počet členů přesáhl 200 a nikdy pod toto číslo už nespadnul
- vybudovali si impozantní, stále existující Mansion House (velké sídlo)
- živil se manufakturní výrobou a prodejem zvířecích pastí, mýdel, hedvábí, ovoce apod., prosperovali natolik, že si mohli dovolit zaměstnávat ve svých továrnách i lidi zvenčí

- už v 1870 ochladnul náboženský entusiasmus a Noyesova pozice jako vůdce se zmenšovala, přesto stoupal počet členů, v r. 1878 dosáhl počtu 306
- experiment skončil r. 1881, kdy se komunita přeměnila na akciovou společnost založenou na osobním vlastnictví majetkových podílů
- přesto pro mnohé Mension House zůstal osou jejich sociálního života v následujících desetiletích
- kromě malé celibátní přestávky, komplexní manželství přetrvalo více než 3 desetiletí Oneidovské existence
- „mužská zdrženlivost“ zpočátku fungovala – průměrně se rodilo méně než dvě děti ročně v komunitě čítající kolem 200 dospělých
- zkušenosti s lidmi mimo komunitu vedli k programu „šlechtění“ – představeno v r. 1869 – od této doby měli lidé z komunity, u nichž byly shledány výjimečné duchovní vlastnosti za povinnost rodit pro komunitu potomky – z těchto unií se narodilo 58 dětí
- ty byly vychovávány v „dětských domech“ – kontakty s jejich biologickými rodiči byly značně omezovány, naopak podporovaly se vztahy a kontakty s ostatními dospělými
- nepotismus (protekce) měl být vymýcen či lépe přeměněn z rodinné úrovně na celou komunitu
- toto neobvyklé nicméně účinné uspořádání zjevně fungovalo k uspokojení členů komunity
- to se potvrdilo nejen dlouhým trváním této komunity, ale také faktem, že více jak 80% dospělých – zakládajících členů komunity v ní zemřelo či zůstalo až do samotného konce

### **Komunita a rodina: vrození rivalové**

- jak vidno na případu Oneida záměrně zformované komunity se společným majetkem nejsou svázány s okamžitým neúspěchem – spíše naopak
- stejně tak nejsou k zániku odsouzeny ty komunity, které zrušily monogamní manželství, rodinu a příbuzenství
- skupinové manželství v případě Oneidy však není jedinou možnou cestou; více působivé stále jsou ty komunity založené na mužském či ženském celibátu
- **„Harmonie“** byla skupina německých separatistů, kteří po několika střítech se státní autoritou a luteránskou ortodoxií emigrovali v roce 1804 do USA
- vybudovali prosperující komunity na třech místech v Pensylvánii a Indianě, založené na zemědělství a lehkém průmyslu a přetrvaly až do r. 1905
- o celé století delší je pak historie **„Shakerů“** (Spojená společnost věřících) – tito odpadlíci od anglických kvakerů se zformovali kolem Ann Lee, emigrovali do Nové Anglie a zde spolu s několika následovníky založili v r. 1787 komunitu
- období se živil zemědělstvím, rukodělnou výrobou a postupně vybudovali 18 komunálních vesnic
- přestože jsou Shakeři považováni za věc minulosti – a stále pamatováni díky výjimečné materiální kultuře – jejich více jak 200 let trvající historie doposud neskončila – stále funguje jedna vesnice v Sabbathday Lake ve státě Maine
- znamená však úspěch skupinového manželství či celibátu, že zbavení se instituce rodiny či příbuzenství je zárukou dlouhého trvání komunit?
- většina vědců se domnívá, že ano – př. socioložka Rosabeth Kanter vidí rodinu a komunitu jako dvě antagonistické jednotky, které soupeří o loajalitu svých členů –



jedna ze složek vždy musí být oslabena – aby byla silná komunita, musí se oslabit rodina – pro tuto příležitost jsou jak skupinová manželství tak celibát funkcionálně stejné, neboť obojí vylučuje manželství

### **Přehodnocení životnosti**

- při srovnání těch utopických komunit, které byly jasně monogamní a těch které se snažily zrušit monogamní manželství, se na první pohled jeví jako úspěšnější ty druhé
- mezi 15 nejdéle fungujícími komunitami – životnost déle než 60 let – bylo pouze 5 monogamních
- zatímco monogamie vítězí nad skupinovým manželstvím – 37 let Oneidy představuje rekord – potlačení rodinných vazeb skrze celibát vedlo k delšímu trvání komunit
- toto je relativizováno, pokud se blíže podíváme na to, jak bylo dlouhého trvání skutečně dosaženo
  
- Shakeři stále existují jako komuna, ale pouze jedna z jejich vesnic přežila
- i v r. 1874 byli popisováni jako „banda starých mládenců a starých panen“ a jejich počet se dostal pod desetinu původního maxima za více jak 80 let, v roce 1992 bylo pouhých 8 Shakerů
- v případě „Harmonie“ se pokles členů projevil méně než po 30 ti letech
- po uplynutí 60ti let počet členů klesl pod jednu šestinu maxima (předpokládá se 750 členů)
- po 64 letech méně než 20 zbylých členů (starých) potřebovalo více jak 300 zaměstnanců zvnějšku k udržení chodu jejich podniků
  
- obě tyto komunity by zanikly podstatně dříve pokud by nebyly schopné využít přetrvávajících výnosů z počáteční prosperity
- ostatní komunity založené na celibátu – vyjma Amany a Zoaru – vykazují stejné prvky
- snažily se pokračovat dokud prakticky nevymřely
  
- pět monogamních komunit představuje jiný obrázek
- především všechny stále existují na rozdíl od těch, které dodržovaly celibát – vyjma Shakerů a Domu Davidova
- nadto, zatímco se zdálo, že Itto-en a Atarashiki upadají, Huterité, Kibuci a Bruderhof nadále prosperují a nevykazují bezprostředně hrozící pokles členů
- tyto tři případy jsou dnes v mnohem lepším stavu než jakákoliv celibátní skupina za stejný počet let
- na těchto třech případech jsou vidět jisté výhody monogamních svazků v utopických společnostech

### **Huterité (potomci habánů – něm. novokřtěnců usazených původně na Moravě)**

- Huterité se vynořili jako součást novokřtěneckého hnutí během reformace
- založeni v 16. století v Čechách, byli předmětem pronásledování ze strany katolíků a nuceni k emigraci až na Ukrajinu, během migrací museli opakovaně opouštět komunální majetek
- v r. 1874 většina Huteritů emigrovala do USA a později též do Kanady, kde prosperují v zemědělství dodnes
- jejich strohý a konzervativní životní styl založený na doslovném rozumném biblickém požadavkům je opačný k hodnotám většiny severoameričanů

- navíc jejich německý dialekt je odděluje od ostatních též etnicky
- v současnosti je asi 30 000 Huteritů žijících ve 400 koloniích
- věří v posvátnost a nerozlučitelnost monogamního manželského svazku
- rozvod není povolen a mimomanželské styky jsou považovány za závažný hřích
- průměrný věk novomanželů v posledních letech stoupl, ale u více jak poloviny nepřesáhl 25, méně než 5% dospělých přes třicet nikdy nebylo ženatých
- muži a ženy pracují odděleně a komunální péče o děti umožňuje ženám věnovat se jiným úkolům
- příjem je rozdělován na rodinu, ta se stará o volný čas
- manželské svazky potvrzují určitá práva a povinnosti: žena „hospodáře“ huteritské kolonie – ekonomického správce – zastává nejvyšší ženskou funkci šéfkuchařky
- jsou zde určité rodinné limity – po křtu musejí Huterité slíbit, že budou upřednostňovat loajalitu ke komunitě před tou k rodině a musejí se zúčastňovat i sankcí např. ostrakismu vůči rodinným členům
- přesto zde nejsou hlavní zákazy manželských pout a členi si dokonce mohou vybrat svého partnera
- vzhledem ke snižující se velikosti kolonií, jesle a mateřské školky jsou v některých koloniích zrušeny a matky se starají o menší děti
- byly vyzorovány znaky poklesu disciplíny a přičteny tomuto vývoji – přesto prozatím nejsou důkazy dostačující, aby předpověděly negativní efekt na komunitu
- důrazem na rodinu je Huterská společnost hustě provázána příbuzenskými svazky – což je způsobeno endogamií a faktem, že kolonie přitáhly pouze nepatrné množství lidí zvnějšku
- všichni současní Huterité jsou potomci 443 jednotlivců, kteří v r. 1874 emigrovali do USA – ti byli též provázáni - skrze 92 jednotlivců, kteří upustili od vnějších svazků v r. 1860
- ačkoliv se vyhýbají manželství s prvními bratranci, průměrný manželský pár v r. 1970 si byl více příbuzný než druhý bratranci
- vzhledem k preferované patrilokalitě se kolonie často sestávaly pouze z několika bratrů a jejich rodin – v krajním případě celá Huterská kolonie čítající mezi 60 a 180 členy může pocházet od jediného páru, jeho potomků a jejich druhů
- příbuzenství poskytuje důležité východisko pro individuální jednání
- osobní pomoc se nejprve hledá mezi příbuznými
- příbuzenské skupiny, zejména skupina bratrů často formují určité frakce, za účelem ovládnutí některých úřadů v kolonii
- dědictví této pozice z otce na syna pak není ničím výjimečným
- dokonce i některé formy deviace se zdají být založené na příbuzenství, kdy určité rodiny jsou považovány za výjimečně náchylné k opuštění komunity a přidání se k normální společnosti
- silné příbuzenské vazby mezi některými členy mohou působit nepřátelsky na ty, kteří nejsou tolik zapletení, ale bylo vyzorováno, že ty kolonie s více příbuzenskými skupinami jsou více nakloněny ke tvoření frakcí na základě příbuzenství než ty s menším počtem skupin
- manželské svazky posilují vazby mezi koloniemi, neboť často jdou ruku v ruce s ekonomickou spoluprací
- muži z kulturně deviantních či ekonomicky slabých kolonií mají problém najít partnerku
- přestože odmítnutí je neformální a založené na individuálním rozhodnutí, fungují jako silná sankce nutící příslušné kolonie vrátit se zpět do řady

- případové studie jedné kolonie v krizi a jiné, která byla exkomunikována ukazují, že nemožnost najít manželky je jednou z nejhorších následků, kterým deviantní kolonie musejí čelit
- nadto rodina a příbuzní huterskému odpadlíkovi chybějí nejvíc a je to jeden z nejčastějších faktorů, proč se vrací zpět do komuny, často i navzdory pochybnostem o jejich způsobu života a náboženské praxe
- mnoho členů ze stejných důvodů komunitu neopustilo
- potomci jsou důležití pro udržení kolonií
- Huterité byly v 50. letech 20.stol. jednou z nejrychleji rostoucích populací s ročním průměrem větším než 4%
- Průměr se značně snížil, přesto se stále pohybuje kolem 2%, vysoký přirozený přírůstek postačuje k udržení komunity, i přes neustálé odpadání členů
- Huterité tak jsou schopni zvýšit počet kolonií více než stokrát a počet členů více jak 70x jednoduše udržení svých potomků uvnitř komunity

### **Bruderhof komunity**

- komunity Bruderhofu jsou vybudovány obdobně jako komunity Huterské – ne tolik v jejich současné, ale idealizované podobě z 16. stol.
- mezi oběma skupinami jsou důležité rozdíly
- první komunita Bruderhofu byla založena v Německu v r. 1920 protestantským teologem Eberhardem Arnoldem (1883 – 1935), který konvertoval k novokřtěnectví
- navštívil Huterskou komunitu v USA a uznal svou komunitu za 4 huterskou větev vedle 3 tradičních
- Arnoldova neočekávaná smrt v r. 1935 a nucená emigrace (nejprve z nacistického Německa do Anglie a posléze do roku 1941 do Paraguaje) představovaly pro komunitu vážnou výzvu – následováno krizí v 60. letech, která vyústila v emigraci do USA
- dnes komunita čítá kolem 2500 členů v 8mi Bruderhofech - 6 v USA, 2 v Anglii – vyrábějí hračky a příslušenství pro handicapované děti
- členové Bruderhofu jsou stejně oddaní biblickým nařízením jako Huterité, s tím rozdílem, že kladou velký důraz na Ducha svatého než na pevně stanovená pravidla a rituály
- v současnosti jsou vztahy s Huterity a sítí bývalých členů značně napjaté
- status monogamního manželství je v Bruderhofu stejný jako u Huteritů
- rozvod a mimomanželské svazky nejsou povoleny a znovuprovdání lidé po rozvodu se nesmějí stát členy
- neprovdání jsou začleněni do rodin, se kterými tráví volný čas, jídlo, slavnosti apod.
- vzhledem k tomu, že hranice určité rodiny jsou tak zamlženy, je zdůrazněn status rodiny jako normální a přirozeně žijící jednotky
- obdobně jako u Huteritů manželka Bruderhofského hlavního „úředníka“ (např. služebník slova, bratrův svědek, správce) je často „hospodyní“ (housemothers) – jediný úřad, který spravují ženy
- během dne je rodina oddělena, ale jinak žijí ve společném domě a plat dostávají jako jednotka (ne tedy na jednotlivce)
- navíc mají společné rodinné snídáně a další jídla
- obdobně jako u Huteritů lojalita ke komunitě by zásadně měla být větší než k rodině – mají mnoho sankcí, jak případně oddělit jednotlivce od rodiny
- pokud ovšem rodina nevybočuje z komunálních norem, komuna jako taková do rodinných záležitostí nezasahuje

- detailní příbuzenské údaje nejsou k dispozici, přesto endogamie, důležitost nukleární rodiny a vysoký počet dětí nasvědčuje tomu, že komunita je též hustě protkána příbuzenskými vazbami
- nepotismus je oficiálně odsuzován, přesto zejména u rodinných příslušníků vrchních správců se projevuje protekce, i přes jejich občasný nesouhlas
- příbuzenství také hrálo zásadní roli v otázce následnictví vůdce skupiny
- charismatický zakladatel E. Arnold zemřel záhy a nečekaně – po jeho smrti nastal boj o moc mezi třemi syny a manželi dvou Arnoldových dcer
- zprvu zvítězili manželé od dcer a dokonce dočasně vyloučili bratry z komunity
- bratři využili dlouhotrvající krize v 60. letech a převzali vedení
- byla vytvořena instituce „vládnoucí rodiny“ a novým vůdcem komunity se stal Heinrich Arnold, přičemž svého největšího oponenta obvinil z nevěry a vyloučil z komunity
- po Heinrichově smrti 1982 pozici zdědil jeho syn, opět po menší krizi<sup>1</sup>
- všechny tyto události byly pro Bruderhof jasně ničivé
- ukázalo se, že zmíněné krize vyústily ve vzácné sjednocení mezi těmi členy, kteří zůstali
- navíc, Bruderhof byl vždy poněkud podezřívavý ohledně pevně daných pravidel a procedur a byla zdůrazňována harmonie s Duchem svatým, a tak politika komunity byla neustále revidována
- proto můžeme tvrdit – také je tvrzeno autorem sympatizujícím s Bruderhofem – že Arnoldova patrilinie poskytuje zásadní stabilní prvek komunity, zatímco vše ostatní je předmětem změny<sup>2</sup>
- podobně jako u Huteritů můžeme předpokládat, že příbuzní jsou důležitou motivací, proč zůstat v komunitě
- odpadlíci trpí oddělením od příbuzných, a tak je jedním z hlavních cílů organizace podporující odpadlíky je znovu obnovit jejich vztahy s rodinou
- konečně, děti členů jsou hlavním zdrojem nových členů Bruderhofu
- přesné demografické údaje nejsou známé, ale nepraktikuje se žádná regulace porodnosti - na konci 60. let byly běžné velké rodiny s až 8 mi dětmi, a to trvá dodnes
- dle bývalého člena ženy jsou povzbuzovány k rození dětí
- do r. 1965 75% dětí zůstalo v komunitě, dnes je to stále kolem poloviny
- spolehlivý zdroj nových členů skrze potomky komunitě dovoluje vést rigorózní politiku dočasného či trvalého vyloučení deviantních členů

---

<sup>1</sup> Člověk je v pokušení interpretovat tento výsledek jako vítězství patrilinearity nad primogeniturou jako následnickým principem, neboť se jednalo o manžela Arnoldova nejstaršího dítěte. Boj byl v komunitě interpretován jako ten přesahující náboženská témata. Pro jedny Arnoldova patrilinie nezůstala osvobozena od interního prorocství. Jeden z bratrů Heinricha Arnolda byl vyloučen na mnoho let a ostatní Arnoldovy potomci se též stali odpadlíky, takže více jak polovina Eberhard Arnoldových vnoučat dnes žije mimo komunitu, s tím, že Heinrich byl jediné dítě z pěti, jehož děti jediné v komunitě zůstaly. Nadto k Arnoldově rodině byl opakovaně v Bruderhofu pociťován odpor. Vláda Arnoldovy rodiny byla nazvána !problémem, který musí být adresný“, a to dokonce i v jednom textu, který byl uveřejněn na internetu. Zjevně pocity jednotlivých členů ohledně tohoto tématu jsou ambivalentní. Dokonce ani odpadlíci se na ústřední pozici Arnoldovy rodiny neptají. Jedna z jejích mluvčích Elizabeth Bohlken-Zumpe je dcerou vyloučeného zetě E. Arnolda. V jejím velmi kritickém příspěvku k historii Bruderhofu považuje za důležité začít genealogickým stromem Arnoldovy rodiny. Předtím než byla sama vyloučena, referovala, že...

## Kibuci

- na rozdíl od předchozích křesťanských komunit většina kibuců je sekulárních se socialistickou orientací (17 ortodoxních kibuců tvoří jen 6% ze všech) a odmítli náboženskou stránku věci
- kibuci jsou výsledkem migrace evropských Židů do Palestiny – 1. kibuc zde byl založen v r. 1910
- jejich silný patriotismus hrál zásadní roli při konstituování státu Izrael v r. 1948, nicméně nemají v Izraelské společnosti lehkou pozici, byly zde opakované pocity krize zejména spojené s pomalým nárůstem členů
- momentálně existuje asi 270 kibuců s celkem 130 tis. členy – zabírají se především zemědělstvím a průmyslem
- s ohledem na věk, pohlaví a vedoucí pozice jsou kibuci podstatně více egalitářské než předchozí dva případy
- navzdory mnoha rozdílům od předchozích případů manželství, rodina a příbuzenství hrají v životě kibuců významnou roli
- členi se provdávají velmi brzy a 25 svobodní jsou považováni za problematické
- podle starších údajů méně než 5% dospělých se nikdy neoženilo
- singels jsou sociálně marginalizovaní a vůdčí pozice a úřady jsou obsazeny manželskými páry
- rozvody jsou povoleny, přesto jsou údaje o rozvodech nižší v porovnání s Izraelskou společností obecně
- nemanželské poměry se občas vyskytnou, zejména v důsledku počátečních sympatií pro volnou lásku a despekt k instituci monogamního manželství
- alternativy jako skupinové manželství či celibát nebyly nikdy brány v potaz
- o děti je postaráno kolektivně a je zde obdobné rozdělení práce dle pohlaví jako v Huterských a Bruderhofských komunách
- ale rodiny spolu žijí a tráví volný čas a narůstá praxe rozdělovat příjmy na rodinu jako na jednotku než jednotlivcům
  
- nebylo tomu vždycky tak: na počátku se projevoval silný odpor proti buržoazní rodině
- děti byly po narození dány do „dětských domů“, kde žily a spaly, s rodiči se potkávaly jednou týdně o víkendu jen na pár hodin
- byly vychovávány jako děti celého kibucu
- v r. 1960 byla institucionalizována tzv. „hodina lásky“ denně, kdy rodiče mohli navštívit své děti
- v 80. a 90. letech se postupně ve všech kibucech začali „dětské domy“ rušit a děti teď spí doma u svých rodičů
- potřeba nových bytů uvrhla mnoho kibuců do těžkých dluhů, na druhou stranu žádný další negativní vliv na sociální strukturu nebyl pozorován
- co je zajímavé, dokonce členi kibuců si do své domácnosti mohou přivést stárnoucí rodiče či příbuzenstvo, bez toho, aniž by se oni museli stát plnými členy kibucu
- zvyšuje se také důležitost vazeb v nukleární rodině, především ve starších kibucech, kde velké skupiny příbuzných čítající 20 – 25 členů sloužily tyto jednotky jako mocenské síly pro lobování za zájmy svých členů
- pro tyto velké příbuzenské skupiny je dokonce samostatný termín – *hamula* – co je zajímavé, jedná se o arabský termín pro rozšířenou patrilineární rodinu
- pro většinu členů je přítomnost rodiny a příbuzných jedním z nejdůležitějších důvodů proč neopouštět komunitu

- v r. 1993 byl proveden výzkum, kdy téměř 90% dotázaných uvedlo jako důvod pro zůstání v kibucu možnost užít si rodinný život, zatímco kolem 50% zmínilo oficiální hodnoty jako spolupráci a rovnost
- vypadá to, že rodina a příbuzenství postupně nahradí původní ideologii, proč se člověk stává členem, či přesněji není kontroverzní to otevřeně přiznat, i přesto, že nepotismus není oficiálně podporován
- většina rodin v kibucu má 3 až 4 děti, průměr v r. 1975 byl 2.8
- v letech 1980 – 5 kibuci měly vyšší porodnost než zbytek židovské populace v Izraeli, nárůst se obecně zvýšil poté, co se děti začali vracet do kibuců ke svým rodičům
- v současnosti se počet dětí, které opouštějí kibuc zvýšil na polovinu, ty které zůstaly často přivádějí do kibucu nového partnera z vnější společnosti
- kolem 2/3 nových členů vyrostlo v kibucu

### Monogamie a komunální úspěch

- žádná ze zmíněných komunit se k nepotismu nehlásí jako k hodnotě: oficiálně by všichni členi měli být bráni jako sobě rovní
- ve skutečnosti se však rodina považuje za základní stavební kámen pro širší komunity obecně
- odpor ke společné výchově v kibucech vyšel zejména z řad matek druhé generace, které samy byly vychovávány v dětských domech
- širší příbuzenské vazby hrají svou roli též v uvedených případech – tyto komunity jsou závislé na přirozeném přírůstku
- pokud se vyskytly nějaké změny, vedly spíše k prosazování myšlenky rodin
- dá se říci, že všechny tři komunity těží z instituce monogamního manželství a příbuzenských prvků více, než kdyby se držely oficiální anti-nepotistické doktríny
- tyto závěry potvrzují i případy dalších komunit
- předpokládaný konflikt mezi rodinnými a komunálními zájmy nedosáhl v uvedených případech takového stádia, kdy by vážně narušil fungování komunity

### Celibátní komunity

- přestože některé komunity jasně upřednostňují celibát, nejsou zde velké rozdíly od předcházejících případů
- **Zoar**, osada německých imigrantů, přívrženců protestantského separatismu (vznik 1819), byla až do roku 1828 či 1830 plně celibátní
- přesto většina členů žila v monogamním manželství a původní dětské domy byly uzavřeny v r. 1845
- další skupina – **Inspirace Amany** (The Inspiration of Amana), též Němci a původně protestanti, zpočátku též měli úctu k celibátu a většina členů zůstávala svobodná a vedoucí pozice byla vesměs obsazována lidmi z této skupiny
- téměř do konce byli ti, kteří se provdali či měli děti degradováni v této skupině
- učitelé a lidé zastávající různé funkce ve skupině museli zůstat svobodní
- většina se však provdávala, příjem dostávali na rodinu
- jsou zde četné důkazy o důležitosti širšího příbuzenství – např. při výběru partnera, obsazování významných funkcí
- tak Amany byla mnohem bližší kibucům a Huteritům, než se zdá díky oficiálnímu upřednostňování celibátu
- navíc jak v Zoaru, tak Amaně to byly děti a pravnoučata zakládajících členů, kteří žili v komunitě a udržovali ji při životě

- porovnání mezi Amanou a striktně celibátní Harmonií (1804 – 1905) je velmi poučné: trvání Harmonie je o 12 let delší než Amany, ale Amana byla mnohem úspěšnější v zachování stabilní a „zdravé“ komunity - jejich populace neklesla pod 90% z původního maxima za více než 70 let a nikdy neklesla pod 75% a žádná ze 7mi vesnic nemusela být uzavřena předčasně
- na rozdíl Harmonie, která posledních 40 přežívala s méně než 20% z původního maxima a potřebovala mnoho lidí z venku k udržení jejich ekonomiky a rozpadla se v momentě, kdy zbyly pouze 3 členi
- kompromis ohledně celibátu zvyšoval šance na přežití těch komunit, které sice uctívají celibát, ale striktně jej nevyžadují
- navíc i v některých komunitách, které byly striktně celibátní, nepotismus hrál chvíli určitou roli
- v počátcích Shakerů se k nim přidávaly početné často rozšířené rodiny – některé majetkové jednotky – nazývané „rodiny“ – čítali od 30 do 100 členů, kdy téměř polovina měla stejné příjmení
- toto naznačuje, že rodiny nebyly odděleny po vstupu do komunity
- mnoho rodinných jmen se vyskytovalo s výrazným opakováním mezi prominentními Shakeri první periody – př. příbuzné rodiny Wellsů a Youngů zastávaly mnoho významných pozic v komunitě – zajištění stability těchto příbuzenských sítí bylo značné a bylo též klíček k počátečnímu úspěchu komunity
- zdá se, že v minulosti hrálo příbuzenství důležitou roli

### **Komunity založené na skupinovém manželství**

- může se zdát, že nejvíc nekonvenční způsob, jak se zbavit instituce rodiny a příbuzenství, zvolený Oneidou vedl k nejpodstatnějším výsledkům
- ačkoliv ani zde nebyly rodinné a příbuzenské pocity zcela vymýceny, komunita prosperovala až do samého konce
- J. H. Noyes přiměl ke konverzi většinu svých sourozenců, z nichž se stali nejloajálnější členi komunity – také inicioval manželství mezi těmito členy a ostatním významnými nepříbuznými členy
- teprve po upevnění skupiny Noyes představil svou myšlenku „komplexního manželství“
- méně úspěšný byl v prosazení svého syna Theodora Noyese jako svého nástupce
- Theodor se projevil jako nekompetentní osoba do vedoucí pozice a také měl vážné pochybnosti o svém otci a jeho náboženství, postupně se dostával do opozice, což vedlo k jeho odchodu z komunity
- přesto John H. Noyes upřímně věřil v nadřazenou pozici jeho vlastní rodiny, což mělo za následek, že zplodil 9 či 10 potomků na rozdíl od ostatních mužů v komunitě, kterým bylo povoleno v rámci „zušlechtovacího programu“ zplodit max. 2 potomky
- nejen jeho syn, ale i někteří členi viděli v tomto nepotismu problém
- v komunálních dokumentech se nalézají opakovaná nařízení proti blízkým vztahům mezi matkou a dítětem – Theodorův pokus o převzetí péče za oblečení dětí na místo matky byl striktně odmítnut
- toto i další náznaky poukazují na to, že závazek, že komunita má nadřazenou moc při výchově byl přijat pouze na půl srdce a že mnoho matek, dětí i otců tímto nařízením trpěli
- konečně rozpad komunity byl předznamenán překvapujícím posunem a snadným návratem zpět k monogamii

- poté co Noyes navrhl zrušit experiment v r. 1879 členové vytvořili 37 monogamních párů, tak jak existovaly původně a teď byly znovu oživeny
- vzhledem k tomu, že mnoho dospělých mělo děti s více partnery – 16 žen, 12 z nich matky, zůstaly svobodné
- i přes nejistou vyhlídku budoucnosti bez partnera a téměř po 30ti letech komplexního manželství nepředstavoval návrat k obvyklým praktikám problém
- obdobný moderní příklad je vidět v případě **AAO** („Aktionanalytische Organisation“), rakouského skupinového manželství, ze kterého se v r. 1973 stala komunita a postupně vybuďovala několik odnoží v evropských zemích
- v čele stojí charismatický vůdce, bývalý učitel a umělec, Otto Mühl - opovrhoval konceptem KFM (Kleinefamilienmenschen – malí rodinní lidé) buržoazní společnosti a odsuzoval je jako *Detis* - denkende Tiere – myslící zvířata
- ženy ve skupině nalézaly svou pozici tím, že se stávaly Mühlovými sexuálními partnerkami a rodily pro něj děti
- poté, co se skupina rozpadla genetické testy nařízené právními autoritami ukázaly, že Mühl byl otcem pouze 8mi dětmi a ne 20 – 30, jak se obecně předpokládalo
- což znamená, že zde musely být jisté sociální výhody, které matky získávali přiřčením otcovství vůdci pokud měli o pravém otci pochybnosti
- v posledních letech komunity se Mühl snažil učinit svého malého syna svým nástupcem a také si legálně vzal za ženu jeho matku – to vedlo k odcizení mnoha členů, kteří nejprve Mühla v r.1990 sesadili a záhy celou komunitu rozpustili

### **Alternativy k striktní monogamii**

- zašli bychom příliš daleko, pokud bychom tvrdili, nepotismus je „přirozeným“ osudem všech komunit
- nalezneme jak celibátní komunitu, tak monogamní komunity, kde krevní pouta a manželství nehrají skoro žádnou roli – některé s velmi dlouhou životností, jako v případech, které jsem si uvedl výše
- př. dalších možných alternativ: **Twin Oaks** – zemědělská komuna ve Virginii, založená r. 1967
- mnoho členů pochází z alternativních částí vzdělané střední třídy a sdílí kritický postoj k mnoha tradičním konceptům a institucím
- ohledně partnerství a rodiny jsou obecně více tolerantní a flexibilní než průměrní Američané
- vzhledem k rovnostářskému pořádku komunity není zde ani malý skupinový tlak, který by někomu bránil objevovat svou sexualitu
- v posledním desetiletí děti netvořily více jak jednu padesátinu členů a je zde taky malý výskyt rodin s dětmi
- navzdory několika homosexuálním zkušenostem a zkušenostem s více partnerskými vztahy za ráz, většina členů žije v heterosexuálním párech
- nicméně legální manželství jsou vzácná a myšlenka dlouhého partnerského svazku hraje pro mnoho členů pouze okrajovou roli – láska mezi jednotlivými členy je považována za jejich soukromou věc
- speciální výdaje těch rodin, které mají děti, zejména na výchovu, jsou placeny z komunálních peněz a také starání se o něčí dítě je považováno za hodnotnou pracovní činnost
- komunální péče o děti však před několika lety přestala



- navzdory jasné snaze o integrování rodin do komunity, Twin Oaks zůstalo primárně komunitou pro/a svobodných, mnoho členů také volí komunální život jako alternativu k obyčejnému rodinnému životu venku
- zřídka kdy se jedná o konečné rozhodnutí, v průměru člověk v komunitě žije 5.5 let
- **Riverside** – zemědělská komunita na Novém Zélandě vykazuje stejné znaky – byla založena křesťanskými pacifisty v r. 1941 a na dlouhou dobu zakázala rozvody
- nicméně dřívější náboženské postuláty byly opuštěny a noví členi byli zejména hippie a lidé z alternativního prostředí
- přesto, že rodina a manželství je stále důležitější než v Twin Oaks, většina členů je dnes svobodná (i svobodní rodiče) a obecně se postoj k manželství a rodině blíží tomu v Twin Oaks
- obě i jim podobné skupiny tolerují partnerství a rodinné uspořádání, které by bylo nemyšlitelné u Huteritů, Bruderhofu a stále ještě poněkud kontroverzní v kibucech
- nicméně většina členů těchto komunit žije v monogamii – často sériové či nelegálně potvrzené – a nepředepisují žádné speciální praktiky
- tak komunity nemusejí být striktně monogamní a rodině orientované pokud mají zůstat dlouho v dobrém stavu

## **Závěr**

- manželství a rodina naplňují jisté emociální, afektivní a sexuální potřeby
- zdá se, že ti členi, kterým je povolen jistý stupeň intimnosti v menších sociálních skupinách jako je rodina, jsou komunitě více oddaní – možná právě proto, že rodina jim dovoluje se příležitostně uvolnit ze širší jednotky
- navíc společný majetek osvobozuje rodiny od břemena ekonomických povinností, zahrnující i péči o děti
- rodina a příbuzenství se tedy jeví jako základní stavební kámen pro dlouhou životnost komunit
- tento výsledek může být viděn jako důkaz obecného lidského sklonu k nepotismu, který nás vede k vzhledu – že díky tomu, že jsem příbuzenská zvířata – snadněji se vyhýbáme těm praktikám, které by odporovaly naší „přirozenosti“